

OPETUSHALLITUS

OPS 2016

Oppimiskäsitys opetussuunnitelman perusteissa MIKSI OPPIMISKÄSITYKSELLÄ ON VÄLIÄ?

Suomi-koulujen koulutuspäivät
Opetushallitus 8.8.2013

Opetusneuvos Eija Kauppinen

Jerome Bruner, s.1915

Psykologi, oppimisen ja kognitiivisen kehityksen tutkija

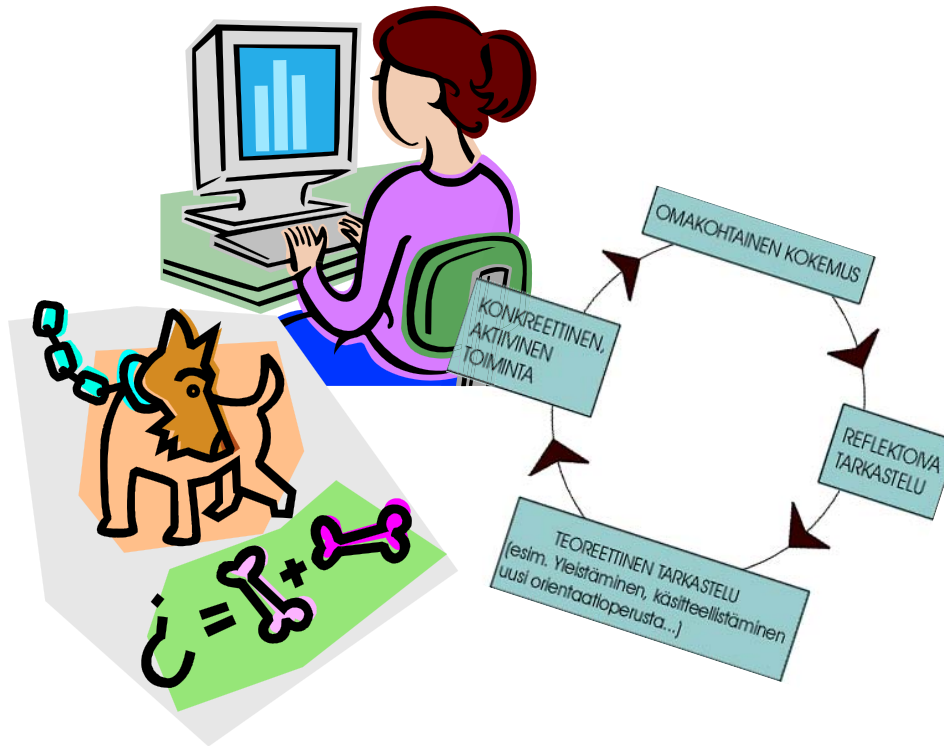
- Oppimisen määrittelyn kannalta on ratkaisevaa, miten oppimista tutkitaan ja lähestytään.

Perhaps there is no such thing as 'learning in general'
(Bruner 2004)

Oppimiskäsityksiä tai teorioita on monia..

Behavioristinen
Kognitiivinen
Kokemuksellinen
Humanistinen
Konstruktivistinen

..samoin kuin tietoteoreettisia näkemyksiä

Objektivismi

Empirismi

Subjektivismi

Positivismi

Pragmatismi

Konstruktivismi

Rationalismi

Sosiaalinen
konstruktivismi

Idealismi

Relativismi

Realismi

Materialismi

..ja ihmisestäkin voidaan ajatella eri tavoin

KULTURALISMI

Ihminen on kulttuurinsa tuottama olio

ESSENTIALISMI
Ihmisen olemus
lähtökohtana

<p>Opetuksen tehtävänä on luoda kiinteä yhteys ympäröivään kulttuuriin ja sen arvoihin, asenteisiin ja normeihin. Painottaa vuorovaikutustaitojen tärkeyttä. Oppilaat luovat omaa kulttuuriaan toimintansa välityksellä.</p>	<p>Opetuksen tehtävänä on luoda kiinteä yhteys ympäröivään kulttuuriin ja sen arvoihin, asenteisiin ja normeihin. Painottaa vuorovaikutustaitojen tärkeyttä. Oppilaat luovat omaa kulttuuriaan toimintansa välityksellä.</p>
<p>Opettaja tietää, millaisia ihmisiä hänen oppilaista pitäisi kehittyä ja millainen on hyvä, elämässään onnistunut ihminen Arvioinnin lähtökohdat ovat selkeät.</p>	<p>Opettajan tehtävä on luoda olosuhteet niin, että ihmiset voivat mahdollisimman itsenäisesti tehdä haluamiaan ratkaisuja ja valintoja.</p>
<p>Opettaja tietää, millaisia ihmisiä hänen oppilaista pitäisi kehittyä ja millainen on hyvä, elämässään onnistunut ihminen Arvioinnin lähtökohdat ovat selkeät.</p>	<p>Opettajan tehtävä on luoda olosuhteet niin, että ihmiset voivat mahdollisimman itsenäisesti tehdä haluamiaan ratkaisuja ja valintoja</p>
<p>Opettajan tehtävänä on välittää oppilailleen tärkeimmät, hänen jo itse tietämänä asiat. Eksaktius ja faktat ovat tärkeitä. Oppilaat nähdään ensisijassa keskenään samankaltaisia ihmisiä</p>	<p>Opettajan tehtävänä on välittää oppilailleen tärkeimmät, hänen jo itse tietämänä asiat. Eksaktius ja faktat ovat tärkeitä. Oppilaat nähdään ensisijassa keskenään samankaltaisia ihmisiä</p>

EKSISTENTIA-
LISMI
Ihmisen
olemassaolo
lähtökohtana

NATURALISMI

Ihminen on luonnonolento

Esimerkkejä ihmiskäsityksistä ja niiden pedagogisista seurauksista

Heikkisen (2002, 170) ja Perttulan (1999) pohjalta

Oppimisteorioiden yhteisiä piirteitä

- ◆ Oppimisessa on kyse muutoksesta.
- ◆ Oppiminen on väistämätöntä, olennaista ja kaikkialla.
- ◆ Oppimista voi vastustaa.
- ◆ Oppiminen voi olla haitaksi.
- ◆ Oppiminen voi olla yhtälailla hiljaista ja sattumanvaraista kuin tietoista ja tarkoituksellista.
- ◆ Oppiminen on ihmisyyden kehystämää → oppimisen edellytykset erilaisia
- ◆ **Oppiminen viittaa sekä prosessiin että tuotokseen.**
- ◆ **Oppiminen on erilaista eri ajankohtina.**
- ◆ **Oppiminen on vuorovaikutuksellista.**

(Alexander, Schallert & Reynolds 2009)

Yleissivistävä koulutus uudistuu

- Yleissivistävän koulutuksen kaikki osa-alueet ovat tarkasteltavana
- Uudistamisen vuodet 2012 – 2017
- Varhaiskasvatuksen siirto opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa kasvun ja oppimisen jatkumoa varhaisvuosista toisen asteen koulutuksen loppuun
- Jatkuva vuorovaikutus ammatillisen koulutuksen kanssa edistää koulutuksen koherenssia
- Opetussuunnitelman perusteiden laadinta ja paikallinen opetussuunnitelmatyö ovat uudistuksen vuorovaikutteisien osuus

Miksi uudistusta tarvitaan?

- Koulua ympäröivä maailma muuttunut olennaisesti 2000-luvun alun jälkeen – globalisoitumisen vaikutus ja kestävän tulevaisuuden haasteet ovat kasvaneet
- Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen on muuttunut – tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisen taitoja
- Opetuksen sisältöä, pedagogiikkaa ja koulujen työkäytänteitä on tarpeen tarkastella ja uudistaa suhteessa toimintaympäristön ja osaamisen muutoksiin

Maailma on hämmentävä paikka!

This map
is not
working!

- Ilmaston lämpeneminen
- Terrorismi
- Talouden globalisaatio
- Työelämän muutos
- Maahanmuutto
- Yhteiskunnan polarisoituminen
- Finanssi-, talous- ja velkakriisit
- Jokela, Kauhajoki, Utoya
- Arabimaiden vallankumoukset
- jne.

Muutoksen ytimessä

- Maailmassa tekemisen, tietämisen ja olemisen rakenteet ja haasteet ovat muuttuneet (Ståhle, 2009)
 - **Tekeminen** – kaikki tärkeät ja vaikuttavimmat tulokset syntyvät yhteistyössä ja verkostoissa
 - **Tietäminen** – entistä enemmän hajautettu teknisesti ja sosiaalisesti
 - **Oleminen** – identiteettimme on koetuksella jatkuvan muutoksen ja globaalien informaatiovirtojen maailmassa

Tiedon luonteen muutos

- Teknologia tuo tiedon ulottuvillemme
 - Tiedon valtava määrä, kompleksisuus ja visuaalisuus
 - Tiedon syntyminen verkostoissa
 - Tiedon monimuotoisuus, epävarmuus, ristiriitaisuus, nopea uusiutuminen, dynaamisuus
- 1. Oppilaat tarvitsevat sekä strategioita selviytyä tiedon kasvavan määrän kanssa että vahvistusta identiteetilleen valtavassa tietotulvassa
- 2. Oppilaat tarvitsevat tiedonhankinnan ja käsittelyn taitoja, kriittistä lukutaitoa, kykyä tuottaa tietoa vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja toimia verkostoissa sekä ajatella ja ratkaista ongelmia

Uudistuksessa keskeisiä kysymyksiä

- Mitä on tulevaisuuden sivistys? Millaista osaamista tarvitaan? Miten työskennellen voitaisiin parhaiten edistää oppimista ja osaamisen kehittymistä?
SUUNTA
- Miten muutos toteutuu kuntien ja koulujen toimintakulttuurissa sekä jokaisella oppitunnilla? Oman näkemyksen ja tahtotilan merkitys. **TOIMINTA**
- Millaisia taitoja opettajat ja koulun muu henkilöstö tarvitsee? **OSAAMINEN**
- Mikä on opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman merkitys opettajan ja kouluyhteisön työn ohjaajana ja tukijana? **NORMIT**

OPETUSHALLITUS

Oppiminen ja osaaminen muuttuvassa yhteiskunnassa

- ◆ **Oppimiskäsityksen kuvaus** ottaa huomioon uusimman tutkimuksen
- ◆ Oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.
- ◆ Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.
- ◆ Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, aikuisten ja eri yhteisöjen kanssa.
- ◆ Oppiminen on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua ja näiden prosessien monipuolista arvioimista.
- ◆ Koska oppilaan minäkuva ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen, oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus on erittäin tärkeää.

OPETUSHALLITUS

Oppimisympäristöjä koskevat näkökulmat

- ◆ tilat, paikat, yhteisöt ja toimintakäytännöt, joiden tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta
- ◆ tukevat yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta.
- ◆ edistävät vuoropuhelua, osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia
- ◆ edistävät yhteisöllistä tiedon rakentamista ja osaamisen jakamista
- ◆ kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi
- ◆ ulko- ja sisätilojen lisäksi luonto ja rakennettu ympäristö
- ◆ tieto- ja viestintätekniiikka

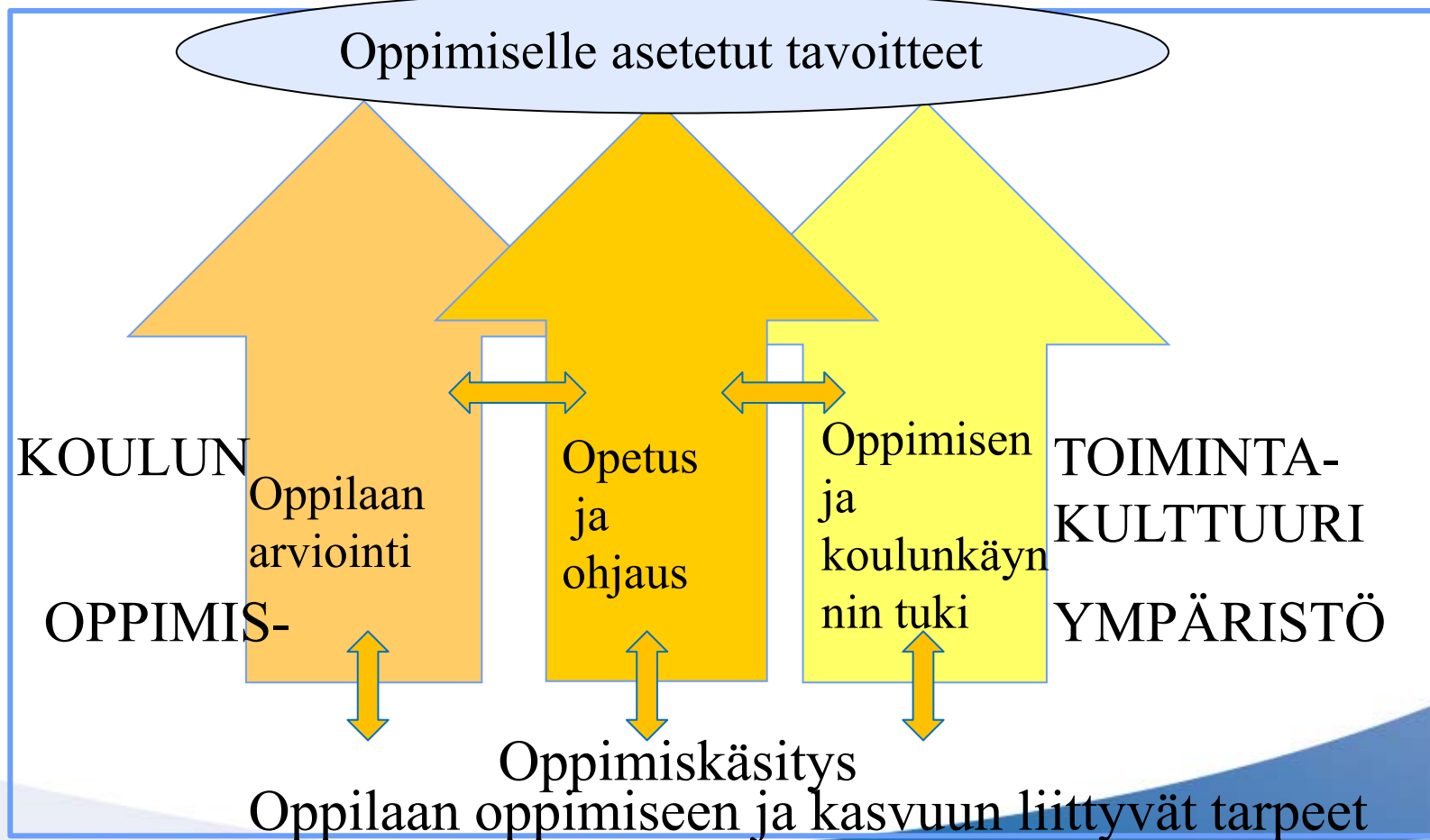
Työtapojen valinnan lähtökohdat

- ◆ Lähtökohtana oppimiskäsitys ja tavoitteet
- ◆ Laaja-alaisen osaamisen edistäminen
- ◆ Motivaation vahvistaminen
- ◆ Eriyttäminen ja työtapojen valinta
- ◆ Eheyttäminen ja työtapojen valinta
- ◆ Yhteisöllisen oppimisen tukeminen
- ◆ Tieto- ja viestintätekniiikan monipuolinen hyödyntäminen

Opetussuunnitelmalliset työkalut oppimisen edistämiseksi

Koulutukselle asetetut tavoitteet

Irmeli Halinen

KIITOS!

